

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/558/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112223269
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1112223269.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Chalupku a členov senátu JUDr. Juraja Považana a JUDr. Janky Richterovej v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik, akciová spoločnosť, IČO: 00 492 736, so sídlom: Olejkárska 1, Bratislava, zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kánom, so sídlom: Námestie Benku č. 9-C1, Bratislava, proti odporcovi: O. I., O. L.: L. X, X., v súčasnej dobe vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, priečinko č.72, Hrnčiarovce nad Parnou, o zaplatenie sumy 50,50 eura s príslušenstvom, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, č.k.: 8C/11/2013-28 zo dňa 03.09.2013, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa m e n í tak, že návrh navrhovateľa z a m i e t a .

Odporcovi s a n e p r i z n á v a náhrada trov prvostupňového konania.

Odporcovi s a n e p r i z n á v a náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi istinu vo výške 50,50 eura, trovy konania vo výške 16,50 eura a trovy právneho zastúpenia vo výške 86,44 eura, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa napadnutý rozsudok odôvodnil po právnej stránke podľa § 760 Obč. zákonníka, §11 ods. 1 písm. d/, § 12 ods. 1, ods. 4, ods. 5 a § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave a tarifou MHD v Bratislave a vecne tým, že navrhovateľ sa návrhom doručeným dňa 19.07.2012 domáhal, aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť 50,50 eura a trovy konania na tom skutkovom základe, že dňa 11.11.2010 počas cestovania v prostriedku mestskej hromadnej dopravy linkou č. 1 v Bratislave, sa na výzvu kontrolného orgánu navrhovateľa nepreukázal platným cestovným lístkom.

Súd prvého stupňa mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že odporca dňa 11.11.2010 uzatvoril s navrhovateľom zmluvu o preprave linkou MHD č.1 v Bratislave, podľa ktorej navrhovateľovi vznikla povinnosť dopraviť ho do miesta určenia, avšak odporca za prepravu v dopravnom prostriedku nezaplatil cestovné. Navrhovateľovi tak vznikol voči odporcovi nárok na zaplatenie cestovného vo výške 0,50 eura a určenej úhrady cestovného vo výške 50,-eur. Vzhľadom na uvedené návrhu navrhovateľa vyhovel a odporcu zaviazal na zaplatenie žalovanej sumy.

O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešnému navrhovateľovi voči odporcovi priznal náhradu trov konania a to vo výške 16,50 eura za súdny poplatok a za trovy právneho zastúpenia vo výške 86,44 eura.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie odporca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil. Namietal povinnosť zaplatiť sumu uloženú rozsudkom súdu prvého stupňa s tým, že dňa 11.11.2010, a teda v inkriminovanom čase mal nahlásenú stratu občianskeho preukazu.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Namietal, že odporca žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal stratu občianskeho preukazu pred či v čase tarifnej kontroly navrhovateľa. Nepreukázal tak, že sa dňa 11.11.2010 nenachádzal v linke MHD č.1. Navrhovateľ získal osobné údaje odporcu z predloženého občianskeho preukazu, ktorým sa odporca preukázal pri kontrole tarifných a prepravných podmienok pracovníkovi navrhovateľa. Občiansky preukaz Č.. Q., predložený pri uvedenej kontrole ku dňu podania vyjadrenia pritom nebol evidovaný na stránke MV SR ako stratený či odcudzený.

Odvolací súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), túto prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je potrebné zamietnuť.

Podľa § 760 Obč. zákonníka zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Podľa § 52 ods. 1 Obč. zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 Obč. zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Obč. zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 100 ods. 1 veta prvá Obč. zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110).

Podľa § 108 Obč. zákonníka, práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Pojem spotrebiteľská zmluva možno vymedziť v širšom a užšom zmysle. Za spotrebiteľské zmluvy v širšom zmysle možno považovať akékoľvek zmluvy uzavierané medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pri ktorých spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmlúv, na ktoré treba aplikovať príslušnú osobitnú úpravu podľa toho, o aký typ zmluvy ide. Spotrebiteľské zmluvy v užšom zmysle predstavujú osobitný typ zmlúv, pri ktorých spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať ich obsah, bez ohľadu na to, podľa akého právneho predpisu sa zmluva uzavrela, a na ktoré treba aplikovať predovšetkým úpravu o neprijateľných podmienkach, ako aj príslušnú osobitnú úpravu podľa toho, o aký typ zmluvy ide.

Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným typom zmluvy (aj keď je v Občianskom zákonníku pomenovaná), ale možno ju označiť ako druh zmluvy, pre ktorú najmä Občiansky zákonník, ale aj iné právne predpisy, ustanovujú osobitné podmienky a určujú, aké náležitosti zmluva musí obsahovať a naopak, ktoré v nej nesmú byť (neprijateľné podmienky) na ochranu tzv. slabšej zmluvnej strany. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromno-právnych vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môže mať zmluva kúpna, zmluva o dielo, poisťná zmluva, zmluva o obstaraní zájazdu, lízingová zmluva, (zmluva o úvere), zmluva o dodávke plynu elektriny, o pripojení a ďalšie. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môžu mať aj zmluvy uzatvárané podľa Obchodného zákonníka ako aj ďalších osobitných predpisov. Spotrebiteľská

zmluva sa uzatvára medzi dodávateľom na strane jednej a spotrebiteľom na strane druhej. Dodávateľ je ten, ktorý pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom bude vždy osoba (fyzická či právnická), ktorá pri uzavieraní tejto zmluvy nekoná ako podnikateľ, teda osoba, ktorá pri uzavieraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom nie je rozhodujúce, či spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvy.

Navrhovateľ si v konaní uplatňuje nárok na zaplatenie cestovného vo výške 0,50 eura a úhrady vo výške 50,- eur za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom, ktorú si navrhovateľ môže uplatniť do výšky 100-násobku základného cestovného bez príplatkov a zliav. Právny vzťah medzi účastníkmi konania bol založený zmluvou o preprave osôb podľa ust. § 760 Obč. zákonníka. Ustanovenie § 760 Obč. zákonníka presnejšie nevymedzuje formu a spôsob uzavretia zmluvy o preprave osoby. Ide o neformálnu zmluvu, ktorá sa môže uzavrieť rôznym spôsobom (napr. zakúpením cestovného lístka, vstupom do dopravného prostriedku a pod.). Nástupom odporcu do dopravného prostriedku navrhovateľa tak došlo ku konkludentnému uzatvoreniu zmluvy o preprave medzi účastníkmi konania v zmysle § 760 Obč. zákonníka a jeho zotrvaním v dopravnom prostriedku došlo aj priamo k využitiu služby poskytovanej dopravcom, ktorá je predmetom jeho obchodnej činnosti a za ktorú má nárok na primeranú odmenu, a to cestovné.

V súlade s pojmovým vymedzením spotrebiteľských zmlúv legislatívne vyjadreným v ustanovení § 52 Obč. zákonníka, je potrebné prepravnú zmluvu v prejednávanej veci považovať za spotrebiteľskú zmluvu, v ktorej navrhovateľ koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti; preto je potrebné ho v zmysle § 52 ods. 2 Obč. zákonníka považovať za dodávateľa; odporca ako fyzická osoba nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, preto je potrebné považovať ho v zmysle § 52 ods. 4 Obč. zákonníka za spotrebiteľa a predmetnú zmluvu o preprave posúdiť ako spotrebiteľskú zmluvu. V prospech takéhoto výkladu svedčí tiež skutočnosť, že podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave osôb sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré vypracúvajú jednotliví dopravcovia na základe všeobecne záväzných právnych predpisov, čím vlastne doplňujú všeobecnú úpravu v Občianskom zákonníku. Prepravný poriadok, ktorý dopravca zverejňuje spravidla v dopravnom prostriedku, prípadne na miestach na to vhodných je definovaný ako súčasť návrhu na uzavretie prepravnej zmluvy, čo znamená, že cestujúci sa síce môžu s prepravným poriadkom oboznámiť, avšak ho nemôžu ovplyvniť.

Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že odporca sa dňa 11.11.2010 na linke MHD č. 1 na výzvu revízora (zamestnanca navrhovateľa povereného vykonaním kontroly cestovných lístkov) nepreukázal platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom. Navrhovateľ si návrhom podaným na súde dňa 19.07.2012 voči odporcovi uplatnil nároky z prepravy na zaplatenie cestovného vo výške 0,50 eura a úhrady vo výške 50,- eur za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom, ktorú si navrhovateľ môže uplatniť do výšky stonásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav. Odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvýkrát, teda odo dňa nasledujúceho po tom, kedy odporca cestoval v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka (12.11.2010), mohol navrhovateľ podať návrh na súd pre porušenie prepravného poriadku zo strany odporcu. Posledný deň premlčacej lehoty pripadol na 12.11.2011, čo však bola sobota, premlčacia lehota tak uplynula najbližší pracovný deň - pondelok 14.11.2011. Navrhovateľ svoje právo uplatnil v súdnom konaní dňa 19.07.2012, teda ho nevykonal v lehote určenej v ust. § 108 OZ, v ktorom je stanovená jednoročná premlčacia doba na uplatnenie práva z prepravy. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy o preprave a povinnosť súdu v zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov prihliadať ex offo na premlčanie nároku navrhovateľa zo spotrebiteľskej zmluvy, neostávalo odvolaciemu súdu iné, než rozhodnutie súdu prvého stupňa zmeniť a návrh navrhovateľa ako premlčaný zamietnuť.

Nakoľko obidva navrhovateľom uplatnené nároky, konkrétne nárok na zaplatenie cestovného, ako i úhrady až do výšky stonásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav, majú rovnaký právny základ spočívajúci v porušení podmienok z konkludentne uzatvorenej zmluvy o preprave, je potrebné aplikovať ustanovenie § 108 OZ, zaoberajúce sa premlčaním práv z prepravy, na oba tieto nároky. Na základe uvedeného tak obidva nároky vznikli súčasne, porušením zmluvy o preprave osôb v MHD, a preto jednoročná premlčacia doba začína plynúť súčasne, dňom 12.11.2010.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O. s. p. zmenil a návrh navrhovateľa zamietol.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd zmenil tiež napadnutý výrok súdu prvého stupňa o náhrade trov prvostupňového konania a to podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Odporcovi však náhradu trov prvostupňového konania nepriznal, nakoľko si náhradu trov konania neuplatnil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p. a v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ju neuplatnil.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.